

italijanskih pesmi. Neznatni spreved je z gaudno deco na mestu, kjer je bila svečanost, odpel dve italijanski himni. V ta spreved so nekega otroka vzeli s silo. Ko so otroci šli v spremstvu svojega nadzornika po obali, je nadzornik opazil dečka Dacica, skočil k njemu in ga hotel prisiliti, da bi šel z njim. Otrok pa se je branil in ni hotel iti s sprevedom, ter je klical: »Nisem Italijan, jaz sem Hrvat, nečem.« Nadzornik ga je s silo potegnil v vrsto ter določil nekega vojaka, da ga varuje, da ne bi pobegnil.

Š **Veliko reklamo delajo italijani** za italijanski učiteljski tečaj. Sedaj prinaša zopet uradni »Osservatore«. V kratkem se otvori v Florenci poletni učiteljski tečaj za učiteljstvo slovenskih ljudskih šol v zasedenem ozemlju. Učitelji in učiteljice mestnih ljudskih šol s slovenskim učnim jezikom v 1rstu se pozivajo, naj se javijo v učiteljskem šolskem oddelku mestne občine.

Š **Šolska beda Primorja.** Iz zasedenega ozemlja nam pišejo:

Italijanski režim grozi, da bo zasedeno Primorje izstradal ne le gmotno, marveč tudi duševno. Mnogo, zal premnogo slovenskih učiteljev zapusča svoja mesta v zasedenih krajih in beži v Slovenijo, kjer je učitelj varen pred italijanskimi odloki, pred italijanskim nazornikom in pred neštetiimi sikanami, ki si jih zna izmisliti zasebena oblast, zlasti če je italijanska. Zaraditga ostajajo slovenski otroci sirote, sota jim je huda maceha. Izročeni bodo v vzgojo laškim absoiventom posebnega učiteljskega tečaja, organiziranega naitaš v raznarodovane svrhe, in v šolo se počasi vseljuje tisti duh nestrpnosti in surovega ubijanja narodnega čuvstva in jezika, ki ga poznamo iz šol Schulvereina in Sudmarke. Z eno besedo: na Primorskem se vrši vsled bega tolikih učiteljev isti razkroj narodnega življenja, ki se je desetletja s tako katastrofalnim uspehom vršil na Koroškem. Sola postaja zavod za zastrupljanje nedozorele mladine in narodni jezik se umika korak za korakom v svoje zadnje zavetišče, v cerkev.

Po »Slov.«

Polemika.

K celibatu učiteljic.

Parkrat smo že čitali v »Tovarišu« razne nazore tovarišic glede celibata učiteljic. Tovarišice, ne prerekajmo se za to, je-li poročena ali neporočena učiteljica boljša vzgojiteljica.

Pravijo, da nam je Bog vsem udihnil malo otroškega duha in da nam zato ni težko biti z otrokom otrok. Vemo tudi, da nam je naklonila narava vsem dar prilagojenja, zato se z lahkoto prilagodimo otroški duši, se vglobimo vanjo, se radujemo in tugujemo z njo. Od nas vseh se tirja neka neoskrupljenost in nedolžnost, ki nas približuje otrokom. In če dodamo k temu še ljubezen do mladine — kdo ne bi ljubil nedolžnih otroških oči, o katerih se pravi, da so ostanek raja — imamo tu lastnosti, v katerih išče in najde otrok samega sebe, v katerih ljubi in spoštuje otrok svojo učiteljico-vzgojiteljico, a ne vpraša pri tem nikdar, je-li nositeljica teh lastnosti poročena ali ne.

Uverjena sem, da je prva činjenica k dobri vzgoji obvarovati, čuvati in gojiti lastnosti, ki jih je narava vsakemu ženskemu bitju — poroka, ki seveda tudi pomnoži izkušnje je »privatna« stvar pri tem.

— Učiteljici — ženi in materi! Prav dobro sem Vas razumela, mati učiteljica, in vem, kar ste hoteli povedati sub rosa. Postali ste osebni in ironični. Odzvala bi se Vam lahko v istem tonu, pa nočem, da kdo ne poreče, da se ženske ob koncu vsake debate skregajo. Do čestiti bi pa imeli Vi mnogo več pravice od mene, kajti Vi izvršujete dva poklica vzorno, jaz samo enega. Torej ohraniva naprej vsaka svoje mnenje; katera pa ima prav, o tem naj razsodijo drugi, ki so nepristranski in trezno mislijo.

Književnost in umetnost.

»Jugoslovanski program.« Spomenice »Jugoslovanskega odbora« v Londonu o jugoslovanskih vprašanjih predane francoski in angleški vladi v letih 1915 in 1916. Izdao odbor Narodnega Viječa SHS, za okupirane krajeve u Zagrebu. Cijena 2 K 50 vin.

V tej knjižici so zbrane tri spomenice, ki jih je jugoslovanski odbor v Londonu, z dr. Trumbičem na čelu, podal leta 1915 vladam sporazumnih velesil, da pokaže težnje jugoslovanskega naroda za osvobodjenje in ujedinjenje in neopravičenost italijanskih aspiracij.

Nikjer ni promblem našega narodnega osvobodjenja in ujedinjenja pokazan tako v kratkem in jedrnatem obsegu, kakor je to razloženo v teh historičnih aktih.

Pred spomenicami je podan kratak uvod čitatelju, da ga informira z gibanjem jugoslovanskega odbora in seznanja z svetovno literaturo in publicistiko, ki se bavi z jugoslovanskim vprašanjem.

Temu slede:

I. Spomenica odbora jugoslovanske emigracije iz Avstro-Ugarske o težnjama jugoslovanskega naroda predana francoski vladi u Parizu dne 6. svibna 1915.

II. Spomenica odbora jugoslovanske emigracije iz Avstro-Ugarske o težnjama jugoslovanskega odbora in seznanja s svetovno literaturo in publicistiko, ki se bavi z jugoslovanskim vprašanjem.

III. Proglas na britanski narod i parlament izdan u Londonu dne 12. svibna 1915 po jugoslavenskom odboru.

IV. Dodatna spomenica v jugoslavenskom pitanju, predana u Parizu dne 13. ožujka 1916.

Knjižica je znamenit historičen dokument k gradivu naše jugoslovanske borbe. Le škoda, da ji ni pridani tudi etnografični zemljevid, vsaj za sporno ozemlje, katerega pogrešamo pri vseh naših tozadevnih publikacijah.

Grafična pojasnila so pa ena najboljših propagandnih sredstev v tem slučaju.

Knjigo toplo priporočamo!

»Svoboda«, družinski list. Izšla je 8. številka s sledečo vsebino: Ivan Albreht: Pesem. — Fran Albreht: Mrtvi govore. — Peter Altenberg: Teško srce. — Fran Erjavec: O zadružništvu. — P: Nasprotja. — Fran Albreht: Mladi Jure. — Pregled. — Društveni vestnik »Svobode«.

ZA REZERVNI SKLAD ZAVEZE.

Prostovoljni organizacijski davek.

(Sklep upravnega odbora Zaveze z dne 27. decembra 1918.)

XXX. izkaz.

Po 10 K: Sežun Alojzij — Mavčiče pri Kranju; Ivana Lampetova — Predoslje pri Kranju. Po 5 K: Morela Leopold — Ruda v Korotanu. — Današnji izkaz 25 K. Prej izkazanih 7208 K. Skupaj 7233 K.

— Tovariši in tovarišice! Kajne, lepo vsoto smo nabrali. Vemo vsi prav dobro, da potrebuje organizacija mnogo denarja, da lahko doseže svoj trdno začrtani program v korist našega stanu, narodnega šolstva in naše mlade države. Hvala vsem tovarišem in tovarišicam, ki ste s prostovoljnimi prispevki pripomogli rezervnemu skladu do lepe višine. A kakšno priznanje naj izrečemo tistim tovarišem in tovarišicam, ki trdovratno molče ter se nikakor ne zgamejo? Morebiti jim imponira nabrani kapital, meneč, da organizacija ne potrebuje ničesar več.

Ivan Petrič,

Ljubljana VII., Gasilska cesta 172/l.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

I. B. v L.: Mesečnik »Sokolščak«, list za sokolski naraščaj. Izšle so doslej štiri številke. Založila ga je »Učiteljska tiskarna«. Do konca t. l. stane 10 K.

Umestno se nam zdi, da ga propagirate med mladino.

Znižana vožnja iz Ljubljane v Zagreb, Sarajevo in Beograd. Pravkar je došlo poročilo, da je znižana vožnja (polovična) dovoljena za 100 članov »Zaveze«. Kdor se hoče te ugodnosti poslužiti, naj se javi pri »Strokovnem tajništvu Zaveze«.

Š. L. pri Stg.: Slovnico za ljudske šole je spisal J. Brinar, ravn. mešč. šole v Celju. — »Kratka slovnica srbohrvatskega jezika« je izšla v »Učiteljski tiskarni«. Spisal jo je prof. Mencej.

Izdajatelj in odgovorni urednik:

Fran Marolt.

Last in založba »Zaveze jugoslovanskega učiteljstva«.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Naš denarni zavod.

Gesto: Kar plodonosno naložim, v pomoč le sebi podarim.

Hranilnica in posojilnica »Učiteljskega konvikta« v Ljubljani

registrovana zadruga z omejenim jamstvom.

Promet do 31. avgusta 1919 K 231.943-70.

Uradne ure: Vsak četrtek in vsako soboto od 1/26. do 1/26. ure popoldne.

Naši himni:

1. Lepa naša domovina.
2. Bože pravde.

Dvoglasno s spremljevanjem harmonija za šolsko mladino priredil Fran Marolt. Cena 1 krona. Naročila sprejema le Učiteljska tiskarna.

Naročajte in širite list!

Javljamo tožno vest, da je naš ljubljani, nepozabni oče, brat, stric in svak, gospod

Fran Potokar

nadučitelj v Smledniku

po dolgi in mukepolni bolezni zatisnil dne 29. t. m. ob 1/28. uri zjutraj svoje trudne oči.

Pogreb se je vršil dne 30. 8. t. l. ob 1/24. uri popoldne iz deželne bolnišnice k Sv. Križu.

Blagega pokojnika priporočamo v blag spomin.

Smlednik, dne 30. avgusta 1919.

Felicita Potokar,

soproga.

Danica, Jelica, Mirko, Milan, Marica, Citka,

otroci.

Največja slovenska hranilnica!

MESTNA HRANILNICA LJUBLJANSKA, Ljubljana, Prešernova ulica 3,

je imela vlog koncem leta 1918 . . . K 80,000.000.—
rezervnega zaklada „ 2,500.000.—

Sprejema vloge vsak delavnik.

Za varčevanje ima uvedene lične domače hranilnike.

Hranilnica je pupilarno varna.

Dovoljuje posojila na zemljišča in poslopja proti nizkemu obrestovanju in obligatnemu odplačevanju dolga.

V podpiranje trgovcev in obrtnikov ima ustanovljeno

Kreditno društvo.

Vsakovrstne šolske zvezke

lastnega izdelka

priporoča

Učiteljska tiskarna, Ljubljana,

Frančiškanska ulica 6.

Izšel je predelani natisk knjige:

Wider: „Moje prvo berilo“

v Učiteljski tiskarni
v Ljubljani.